...ой апрелиин
10
...ТОРНИК
...69 (4705)
20 мүн.

Бүхы оронуудаи пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

...45 ондо колхоз ба совхозуудаар малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб тухай

...і Арадай Комиссар... ба ВКП(б)-гэй ...Комитет болбол 1944 ...рэгэй үеын эрхэ ...коз болон совхозууд ...хүгжүүлхэ талаар ...лтануудые түйлаа ...бэ. Колхоз ба сэв...цөө мяхэ тушааха ...ынь дүүргэхэ зуу... малай тоо толгой ...ябадалые хангаһан ...ій тэю толгой жэл ...дай фермэнүүдээр 9 ... ямаанай тоо тол...т, гахай 8 про...роо; Паркомсовхо...уудаар үхэрэй тоо ...роцент, гахай 56 ...н 14 процент оло...эрөшэлэн колхозно, ... болон албахааг... малай тоо толгой ...байна. Колхозууд ...943 онойхидо орхо...эжээя 11,6 мил..., али 19,5 про... хуряаһан, 1943 ...миллион тонно си...а 1944 ондо 17,3 ...э гү, али 12 про...дараһан байгаа.

...знарком ба ВКП(б)-... малажалые хүг...р Московскэ облас...джанска ССР-эй, ...АССР-эй, Казахска ...вскэ ба Караган...гин, Таджикска, ...ркменскэ ССР-нүү...шэлэн немецкэ бу...а сүдөөлэглэһэн ...Р-эй Киевскэ, Пол...пска, Ворошилов...ынуудай колхозууд ...зуудай түйлаһан ...э түсхайлан тэм...

...а, СССР-эй Сов...П(б)-гэй ЦК бол... областьнууд, хи...н республикануу... Иркутска, Моло... ба Куйбышевска ... Бурят-Монгол, ... болон Чувашска ...скэ, партийна ба ...ай органууд 1944 ...лэ хүгжүүлхэ гү... дүүргэлтые хан... болон совхозуу...ухэлэй малай тоо ...гаяа адуун болон ...лгойе хэроогоо гэ...

...нарком ба ВКП(б)-... колхоз ба сэвхо...ориной тоо толгойе ... олошоруулхын та... партийна болон ...ай органуудай зүг...н хэмжээнүүдыень ...мэдэрнэ. Дайн сэ...ідалда автомашин...лэн адуу мориной ...п дээрэһээ адуу ...ажал нэмэбэ. Тии... партийна ба га... органуудай хү... колхозуудай тү...рүүлэгшэд болон колхознигууд адуу мори һайнаар харууһалха ба ажал хүдэлмэридэ зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда анхаралаа шангаар табиха ёһотой байгаа. Теэд энээнэй орондо олон область, хизаар болон республикануудай советскэ, партийна болон газартаряалангай органууд адуу мори үсхэхэ ажалда анхаралаа һуладхаба.

Хэдэн олон колхоз болон совхозуудта эхэ малай һубайрха ябадал олошорһоор байхань малай тоо толгойн түргэн ургалтада ехэ һаад ушаруулна, тэрээн дээрэһээ колхоз болон совхозууд жэл бүри олон тоото тулнүүдые дутуу абана гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно. Малые байралуулха, харууһалха, тэжээхэ тушаа хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн дээрэһээн хэдэн областьнуудай колхоз болон совхозууд малаа үхүүлжэ ехэөр хорооһон байна.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгэй удха шанарые багаар сэгнэдэг ябадал болбол, малажалые хүгжүүлхын талаар олон советскэ, партийна болон газартаряалангай органуудай хүтэлбэриин ехэхэн дутагдал гээшэ гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно. Мүн тэрэшэлэн малай бэлшээриие мүүгаар эмхидхэһэн дээрэһээ зарим колхоз болон совхозууд горьтойхон гарза гайда ороно. Амидын шэгнүүр хүнгэнтэйгөөр, дунда ба дундаһаа доошо тэнхээтэйгээр малаа гүрэндэ тушаахадаа тарганаар ба дундаһаа дээшэ тамиртайгаар тушааһандаа эрхэдоо нилээд үлүү олон мал гаргашалха болоно.

Колхоз ба совхозуудаар малажалай ургалтаһаа тэжээлэй базын хүгжэлтэ гээгдэһээр байна, тэрэ хадаа малай тоо толгойн үлэмжэ түргэнөөр олошорхо ябадал, илангаяа тэрээнэй ашаг шэмын дээшэлэлгэдэ һаад ушаруулна гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тэмдэглэбэ. Тариһан үбһэ ба сабшалангай хуряалгые оройтуулха гээшэ ехэхэн дутагдал болоно, тэрээн дээрэһээ тэжээлэй шэмэнь гээгдэжэ үбһэнэй шанар муудана. Хэдэ-хэдэн область, хизаар болон республикануудай колхоз ба совхозуудаар силос болон корнеклубнеплод гэдэг шэмэтэ тэжээлээр малаа хангаха ябадал үшөөл хангалтагүй байна

Колхоз ба совхозуудаар малай тоо толгойе саашадаа олошоруулха тэрээнэй ашаг шэмые али болохоор дээшэлүүлхэ, эхэ малай һубайралгые ба малай үхэлгые усадхаха, малажалай тэжээлэй базые саашадаа бэхэжүүлхэ ба ургэдхэхэ ябадал гээшэ советскэ, партийна болон газартаряалангай органуудай 1945 оной гол зорилго гээшэ гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно.

Адуу мориной үсхэбэридэ оролдолгогүйгөөр хандадаг гүрэндэ ба колхоздо хоротой ябадалаа огтолон болюулжа, адуу мориной үхэлгые зогсоохо, хүсэд хүрэхэ һайн шанартай тэжээлээр хангаха хойшолошогүй хэмжээнүүдые абаха, адуу мориие харууһалха ба хүдэлмэридэ хэрэглэхэдээ эзэн бэшэ япзаар хандаха ябадалые усадхаха, хүдөө ажахын ба бусад хүдэлмэринүүдые хаһа саг дээрэнь үнгэргэхэ хэрэгтэ колхоз бүхэниие хүсэд хүрэхэ тоонай жүдхөхэ хүсэнүүдтэй болохоор мориной тэю толгойе үсхэн олошоруулха ябадалые советскэ, партийна болон газартаряалангай органууд ба колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнүүдэй урда СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК халаа зорилго болгон табина.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет иигэжэ ТОГТООБО:

I. Адуу мори үсхэбэрилхэ тушаа

1. Адуунай тоо толгойе 5 процент олошоруулхаар хараалжа 1945 ондо колхозуудаар адуу мори үсхэбэрилэн хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые баталха.

2. СССР-эй Паркомсовхозуудай совхозуудаар адуунай тэю толгойе 7 процент, СССР-эй Наркомпищепромой совхозуудаар 7 процент, СССР-эй Паркоммясомолпромой совхозуудаар 15 процент, Наркомвнешторгын совхозуудаар 24 процент, ажаүйлэдбэриин Наркомадуудаар, хамһабариин ажахынуудаар адуунай тоо толгойе 23 процент олошоруулхаар хараалжа, 1945 ондо адуу мори үсхэбэрилэн хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые баталха.

3. 1945 ондо мориной заводуудһаа һайн үүлтэрэй азарганuудые худалдан абаха түсэб ба һайн үүлтэрэй азарганuудые областьнуудай хоорондо хубаарилан шэлжүүлхэ түсэбые баталха

4. Адуунай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха ба һайжаруулһан адуу моридые үсхэн түлжүүлхэ ябадалые эмхидхэхэ зорилготойгоор, 10-һаа дээшэ гүүдтэй колхозуудаар түрэжэ болохо бүхы гүүдые унагалуулхын тулада шэлжүүлэн үгэжэ, мүн тэрэшэлэн эхэһээнь һалгааһанайнгаа һүүлээр түлжүүлэн ехэ болгохын тулада унагадые үгэжэ адуу мори үсхэхэ фермэнүүдые эмхидхэхые СССР-эй Наркомзем, облисполком, крайисполком болон республикануудай совнаркомые уялгалха.

5. Адуу моридые үлэмжэ түргэнөөр үсхэн олошоруулха ябадалые хангаха хэмжээ болгон һүрэгөөрынь адуу мори үсхэбэрилэн хүгжүүлхэ ябадалые ехэ удхашанартай дээрэ тоолоно, колхозуудайнгаа зарим адуу моридые һүрэгөөрынь адуунда табиж үсхэхые СССР-эй Наркомзем, Казахска, Киргизскэ, Таджикска, Узбекскэ, Туркменскэ, Грузинскэ, Азербайджанска ССР-эй совнаркомууд болон компартиин ЦК-нуудые, Башкирска, Бурят-Монгол, Якутска, Дагестанска, Кабардинска, Северо-Осетинскэ, Татарска АССР-үүдэй совнаркомууд ба ВКП(б)-гэй обкомуудые, Алтайска, Красноярска, Краснодарска, Ставропольско хизаарнуудай крайисполкомууд болон ВКП(б)-гэй крайкомуудые, Челябинска, Чкаловска, Читинскэ, Новосибирскэ, Омско, Ростовско, Грозненскэ, Сталинградска, Астраханска областьнуудай облисполкомууд ба ВКП(б)-гэй обкомуудые уялгалха.

Һүрэгөөрнь адуу мори үсхэбэрилхэ ябадалда үлэмжэ һайн бэлшээриин участогуудые нэмэжэ таһалан үгэхэ, 1945 ондо гүрэнэй фондын газар дээрэ байһан ашаглагдаагүй бэлшээриин газарые шалган үгэхэ ба районууд болон колхозуудта даалган үгэхэ, адуу моридые үһалууриин газараар хангахые зохихо облисполком крайисполком болон республикануудай совнаркомуудые уялгалха. Үбэлдөө адуу моридые һүрэгөөрнь тэжээн үсхэхэдөө үбэлэй бэлшээриин газар дээрэ тэжээлэй дамжуулгын страховой фонднуудые байгуулха, адуу моридто соморхон түхэлэй байрануудые, мүн тэрэшэлэн адуушанай байха байрануудые бэлэдхөхэ ба тэдэнэртэ культурна ажабайдалыень хангажа үгэхэ.

6. Түсэбэйнгөө саада тээ үлүү гараһан адуу моридоо ондоо колхозуудта худалдахые хоридог болоһон заншалые буруу гэжэ тоолохо. Иимэ практика болбол худалдахаар адуу моридые үсхөхэ колхозуудай дура хүсэлые унагаажа, колхозуудай адуу мориной үсхэбэрилгэдэ һаад ушаруулна гээшэ.

Нарядаар гүрэндэ адуу мори худалдаха уялгаяа дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ колхознигуудай хамтын суглаанай шиидхэбэриин еһоор, түсэбэйнгөө саада тээ үлүү гараһан адуу моридоо харилсан хэлсэжэ тааараһан хэлсээ гэрээ ба сэнгээр ондоо колхоздо худалдахыень адуу мори үсхэбэрилэн хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн колхозуудта зүбшөөрхэ.

СССР-эй Совнаркомой шиидхэбэритэй зохилдуулан, СССР-эй Наркомземэй нарядаар колхозуудта худалдаһан гү, али СССР-эй НКО-до үгтэһэн адуу моридоо эдэ колхозууд адуу мори үсхэбэрилэн хүгжүүлхэ гүрэнэйнгөө түсэбэй дүүргэлтэдэ оролсуулан тоолохоор тогтоохо.

7. СССР-эй Наркомземэй Заготживконтороор дамжуулан бэлэдхэлэй сэнгээр худалдаһан һайн үүлтэрэй моридые гүрэндөө мяха тушааха ябадалда оролсуулан колхозуудта туһалуулхаар Наркомзагта зүбшөөрхэ. Тиихэдээ Элиты гэдэг классай 2-һоо дээшэ наһанай һайн үүлтэрэй адуун бүхэниие 400 килограмм мяханда, 1-дэхи классайхиие 350 килограмм, 2-дохи классайхиие 300 килограмм мяханда тоолохо.

СССР-эй Наркомземэй Заготживконтороор дамжуулан һайн үүлтэрэй адуу мори худалдан абаһан колхозууд худалдан абаһан мориноойнгоо түлөө зохихо хэмжээтэйгээр мяха тушааха гүрэнэйнгөө түсэбэй саада тээ гүрэнэй худалдан абадаг сэнгээр гүрэндэ мал тушааха гү, али мяханай ороно хүдөө-ажахын ондоо продукт тушаахаар тогтоохо.

8. Колхозуудһаа гүрэндэ ба ажахын организацинуудта адуу мори худалдан абахадаа 1945 онһоо хойшо гансахан лэ Совнаркомой шиидхэбэриин еһоор СССР-эй Наркомземэй бэлэдхэлэй органуудаар (Заготживконтороор) уламжалан абадаг гуримтай болгохо.

9. Шэрэлгын алба дүүргэхээр колхозуудай адуу моридые хабааддуулан абахадаа ганс ахан СССР-эй Совнаркомой тогтоолоор үнгэргэхэ болоһон дээрэһээ, шэрэлгэ зөөлгын нэмэлтэ алба гаргахые, худалдан абаха япзатайгаар колхозуудай адуу моридые һалтаахые, колхозой унаа хүсые хуули бусаар мэдээшэрхэн захираха ябадал хэхые Советскэ Союзай бусад организацинуудые хорихо, түс хэрэгтэ гэмтэй болохо нюурнуудые тушаалһаань гаргажа, сүүлтэ үгэхэ.

10. Адуу мори үсхэбэрилэн хүгжүүлхэ гүрэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ ба адуу мориной үсхэбэриие даагшада удаахи хэмжээгээр ажалта үдэрнүүдые нэмэн олгохые колхозуудта дурадхаха гэбэл:

	Түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн хэмжээнь (процентээр)	һара бүриин үгэгдэхэ тогтомол ажалта үдэрнүүдтэнь нэмэгдэн олгогдоһон процент
Адуу мориной бүхы тоо толгойе олошоруулһанай түлөө	1-һээ 5 хүртэр	5
	5-һаа 10 хүртэр	15
	10-һаа дээшэ	25

11. Хайхарамжагүйгөөр хандаһанайгаа эсэстэ адуу мори тураһан, дала мүрыень холгооһон ба мүн тэрэшэлэн гүүдые унага хаюулһан колхознигуудһаа колхознигуудай хамтын суглаанай

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

1945 ондо колхоз ба совхозуудаар малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб тухай

(Үргэлжэлэл. Эхинииь 1-дэхи нюурта)

[illegible]индхэбэреэр [illegible] олhон бүхы ажалта үдэрhөөнь 5 процентhээ 10 процент хүртэр даража абаhыень колхозуудта зүбшөөрхэ.

Колхозуудай [illegible] правленинүүд болбол мори төнтээhэн гү, али үгы болгоhон хүнүүдтэ колхознигуудай хамтын [illegible] суглаанай шиидхэбэреэр тэрэ моринной үнэ[illegible] [illegible]нгые бэлэдхэлэй сэнгээр 3 дахин нугалжа материальна яла [illegible] хэхэ уялгатай.

Адуу моридые hайнаар хаража [illegible]аhан колхознигуудта hарадаа 1 үдэр соо өөрынгөө хубиин хэрэгтэ юрэнхы гуримhаа гадуур мори унаха эрхэ олгохо.

12. Район бүхэндэ адуу моридые олошоруулха гүрэнэй түсэб дүүлэн дүүргэhэн колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба адуу мориной фермэнүүдые даагшанарта тус бүриин 1.000 түхэригэй хэмжээтэй гүрэнэй гурбан шангуудые дипломтой хамтаар жэл бүри үгэжэ байхыень облисполкомууд, крайисполкомууд ба республиканудай совнаркомуудые уялгалха.

13. Адуу мори хүгжөөхэ ажал дээрэ шалгаржа гараhан колхознигууд, газартаряалангай органуудай специалистнууд ба хүтэлбэрилэгшэдые шагнахын тулада «Морин ажалай отличник» гэhэн үбсүүнэй значок бии болгохыень СССР-эй Наркомземдэ зүбшөөрхэ.

14. Колхозуудта адуу моридой үүлтэржүүлгые hайжаруулха гээшэ морин ажал дээрэ шухала зорилго болоно гэжэ тоолоод, облисполкомууд, крайисполкомууд, республиканудай совнаркомуудые уялгалха гэбэл: түүн бү[illegible]hөө жэл бүри нэгэ унага [illegible]жа байхын тулада колхозуудта гүүнүүдэй хойноhоо нягта hайн харууhалга хэжэ, тэдэнэй саг соогоо унагалха ябадалые эмхидхэхэ; колхозууд үүлтэртэ азарганудаар али тухай хангагдаhан байhыень шалгаха, оройдо хэрэглэхэ эрхим hайн азаргануудые шэлэжэ абаха ба үүлтэртэ азаргануудые олошоруулхын ба hайжаруулхын тулада залуу мори олошоруулха ябадалые колхозуудта эмхидхэхэ; үүлтэртэ азаргануудые hайнаар тэжээхэ ба хараха ябадалые хангажа, орооной кампаниин бэлэдхэлэй үедэ ба ябажа байха үедэ тэдэнии али нэгэн ажал дээрэ хэрэглэхэ ябадалые хорихо.

15. Нэгэ нэгэ госконюшня 1945 ондо эмхидхэхыень СССР-эй Наркомзем, Брянска, Владимирска, Дрогобычка, Калужска, Новосибирскэ ба Сумска облисполкомуудые уялгалха.

Гүрэнэй заводской конюшнинуудта бата бэхи тэжээлэй база байгуулхын тулада хүсэд хэрэгтэй болохо сабшалангай газарнуудые үгэжэ, тэдэнии хэрэгтэй болохо гэр барилганудаар хангахыень дээрэ дурсагдаhан областьнуудай облисполкомуудые уялгалха.

16. Гүрэнэй заводской конюшнинуудай үүлтэртэ азаргануудай тоое 2.669-hөө 4.113 толгой хүргэхыень СССР-эй Наркомземые уялгалха.

17. Унагадай [illegible] гараха ябадал олошоруулхын зорилгоор түрэхэ болон хүхүүлн гүүдэр хүдэлмэридэг колхознигуудай хүдэлмэриин нормые ондоо [illegible] моридоор хүдэлмэрилхэ нормонуудай гурбанайнь хоёр хубяар тогтоохо, мүн өлэ колхознигуудай хүдэлмэриин түлбэрииe тэрэшэлэн дээшэлүүлхыень гүүдтэй колхоз, совхоз болон бусад эмхи зургаануудаар август-сентябрь hарануудай үель ор ондо ороhон бүхы гүүдэй (алуунда ябаhан гүүдhээ бэшэ) түрэхэ болоhыень жэл бүхэндэ уялгата ёhоор шалгажа, гүүдэйнь түрэхэ тухай үнэмшэлгэ эзэдтэнь үгэхэ ябадал байгуулхыень колхозуудай правленинүүдтэ зууршалха. Колхоз, совхоз болон бусад эмхизургаануудай түрэхэ гүүдэй унагалхаhаа 2 hара урид, тэрэшэлэн унагалhанайнь удаа 15 хоног соо ямаршье хүдэлмэридэ унаха ябадал хорижолхо. 2-hоо 3 хүртэрхи наhанай моридые, түрэхэ гүүдые унагалха болоhон 6 hараhаань хойшо гансал хүнгэн хүдэлмэринүүдтэ хэрэглэхэ ёhотой. Моридто нэгэ хэды болоод лэ заатагүй амаралта үгэхэ гурим тогтоохо.

18. Адуу моридые хүдэлмэридэ унаха болон мүн тэдэнии харууhалга дээрэ эзэн бусаар хандаха ябадал зарим область, хизаар, республиканудаар үшөө хүсэд усадхагдаагүй дээрэhээ колхозуудай адуу мори үсэхэбэридэ ехэ hаад тойбо татагдажа байна гэжэ тэмдэглээд, бүхы колхоз совхозуудаар hарын бэлзор соо шалгажа, мори унаа хомут зэмсэгүүд болон транспортна хэрэгсэлнүүдтэйнь моридоор хүдэлмэрилгэ дуршэл шадабаритай колхознигууд ба совхозуудай хүдэлмэришэдтэ тушаан үгэхэ ябадал хангахыень облисполкомууд, крайисполкомууд, республиканудай совнаркомууд, ВКП(б)-гэй обкомууд, крайкомууд болон союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нууд, райисполкомууд болон партиин райкомууд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон совхозуудай директорнуудые уялгалха.

Мэрёор хэхэ бүхы ажал хэдаа бэе дээрэ даажа абаhан моритой гансал тэрэ колхозник гү, али совхозой хүдэлмэришэн хэхэ гэжэ тогтоохо. Гансал хүндэтэй шалтагаанай (ойр зуура ондоо тээшэ ошоhон, үбдэhэн ушар) байхада колхозой правлениин зүбшөөрэлөөр гү, али совхозой директорэй захиралтаар тэрэ мориие ондоо хүндэ үгтэжэ болохо байна.

19. Морин ажалай хүтэлбэриие hайжаруулхын зорилгоор 15-hаа дээшэ тооной моридтой колхозуудта морин ажалые даагшын тушаал бии болгохыень зүбшөөрэхэ, тэрэ халаа моришондые шэлэжэ, колхозуудай правленинүүд дээрэ баталха ёhотой. ажал хүдэлмэри дээрэ моридые хэр зүбөөр хэрэглэжэ ба хаража байhыень, гүүдые ороондо оруулха, залуу моридые тулжуулхэ, мори тахалха ба хомут тоноглоор ба зөөбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдээр хангаха ябадалые шалган хаража байха уялгатай.

Конефермэнүүдтэй колхозуудта морин ажалые даагшын уялгые конефермые даагшада ба бусад колхозуудта ахалагша моришондонь даалгаха.

20. Колхозуудта морин ажалай байдалые гүрэнэй шалган хинаха ябадалые шангалхын тулада морин ажалай байдалые гурбан hарада нэгэ удаа районуудаар, тиин район дотор колхозуудта гүрэнэй шалгалта хэжэ, зохихо райисполкомуудай республиканудай совнаркомуудай түлөөлэгшэнэрэй ба зоовет хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатай комиссинуудаар морин бүхэниие толгой тоолон хаража байхыень облисполкомууд, крайисполкомууд ба республиканудай совнаркомуудые уялгалха. Колхозуудта хэhэн гүрэнэй шалгалтын дүнгүүдые колхознигуудай суглаанууд ба райисполкомууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, морин ажалай байдалые hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абаха.

21. Морин hурэгые саг үргэлжэ шалган хаража байха ябадалые газартаряалангай органуудай ветеринарна ба зоотехническа хүдэлмэришэдтэ даалгажа, үбшэн ба туранхай моридые хүдэлжэ шадаха тамир тэнхэйтэй болторынь хүдэлмэриhөө hуллажа, тэрээн тухай колхозуудта бэшэгэй захиралта үгэхэ эрхые зооветхүдэлмэрилэгшэдтэ олгохо. Зооветхүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэриhөө hуллаhан моридоор ажал хэхэ ябадалые хэн бүхэндэ хорихо.

22. СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол моридые дүүрэн хэрэглэхэ зэргээрэнь эрхим hайн тэжээлээр облисполкомууд, крайисполкомууд, республиканудай совнаркомууд, колхозуудай правленинүүд, ВКП(б)-гэй обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканудай компартинуудай ЦК-нуудые уялгална.

23. Конюшня соо тэжээжэ байhан морин бүхэндэ 0,1 гектарай хэмжээтэйгээр фермын дэргэдэхи участогууд дээрэ 1945 онhоо эхилжэ моридые тэжээхэ морковь, свёкло ба хартаабха тарихыень колхозуудта зүбшөөрхэ. Эдэ участогуудые моришодой хүсөөр элдэн тарижа, шэмэтэ тэжээлнүүдые ургуулhанайнь түлөө ажалта үдэр үгэхэhөө саада тээ түсэбhөө гадуур хуряаhан ургасын гурбанай нэгэ хубиие моридто үгэхэ.

Мори харагшад ба морёор ажал хэгшэдэй хүсөөр боловсоруулагдажа ферма шадарай участогуудhаа хуряагдаhан корнеплод ба хартаабхын бүхы ургаса имагта моридой тэжээлдэ орохо гэжэ тогтоохо.

24. Харгы замда моридые таталуулха ба амаруулха шухала байдал бии болгохын зорилгоор ашаа тээдэг гол замуудаар ба районно центрнүүдтэ хүшалгатай байратай ба моридые уhалха газартай байра хашаануудые, мүн хамта колхознигуудай амарха байра ба сай ууха газарнуудые эмхидхэхэ гэжэ Центросоюз, облисполком, крайисполком ба республиканудай совнаркомуудые уялгалха.

Холо газарта ашаа тээжэ байhан колхозуудай моридые тэжээлээр хангахын тулада тэдэ колхозуудай хабаадалгатайгаар тус байра хашаануудта үбhэ бэлэдхээд нөөжэ байха ябадалые эмхидхээд, тэрэ үбhые райисполкомой тогтооhон гуримаар колхозуудта үгэжэ байха.

25. 1945 оной апрелиин 1-hээ эхилжэ «Коневодство» гэжэ hара бүридөө нэгэн удаа гарадаг 3 хэблэлэй лист хүртэр хэмжээлэй журнал хэблэхэ ябадалые hэргээн бодхоохые СССР-эй Наркомземдэ зүбшөөрхэ.

II. Эбэртэ томо малай талаар

1. Бүхы малай тоо толгойе 11 процентээр, тэрээнhээ үнеэ 12 процентээр ба хүдэлмэриин сарнуудые 24 процентээр олошоруулхые хараалжа 1945 ондо колхозуудта томо эбэртэ малые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб ба колхозуудта залуу сарнуудые үсхэхэ түсэб область, хизаар ба республиканудаар хубаарилжа баталха.

2. Наркомсовхозуудай совхозуудта бүхы тоо толгойе 11 процентээр, тэрээнhээ үнеэ 7 процентээр, Наркомпищепромой совхозуудта 12 процент, тэрээнhээ үнеэ 7 процентээр, Наркоммясомолпромой совхозуудта 23 процент, тэрээнhээ үнеэ 45 процентээр, Наркомвнешторгын совхозуудта 12 процент, тэрээнhээ үнеэ 6 процентээр ба ажаүйлэдбэриин наркомадуудай туhалбариин ажахынуудта 8 процентээр, тэрээнhээ үнеэ 12 процентээр олошоруулхые хараалжа 1945 ондо эбэртэ томо мал хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб баталха.

3. 1945 ондо малажалай фермэнүүдые хүсэлүүлхын тулада колхознигуудhаа эбэртэ томо малай залуу тул 1.563 мянган толгой хэмжээтэйгээр худалдан абаха түсэб колхозуудта тогтоохо.

Колхозуудай малажалай фермэнүүдтэ үгэhэн эбэртэ залуу малай толгой бүхэнэйнь түлөө гүрэнэй худалдан абадаг сэнгээр колхознигуудта түлөөhыень түлэхэhөө гадна, хамтын суглаанай шиидхэбэреэр, гүрэндэ тараяа тушааха уялгаяа колхозойнгоо дүүргэhэнэй hүүлээр үгэhэн тугалайнь амидын шэгнүүрэй килограмм бүхэнэй түлөө нэгэ—нэгэ килограмм ороhо гү, али 10—10 килограмм үбhэн дэ оруулhан бүдүүн тэжээл, үгышье hаа 6 hараhаа дээшэ наhатай тугал бүхэнэйнь түлөө мяха тушааха уялгануудайнь гүйсэдхэлгые колхозно айлда тогтоогдоhон тушаалгануудай жэлэй нормэhоо дээшэ бэшэ хэмжээтэйгээр бэедээ даажа абахые колхозуудта hайшаан дурадхаха.

5. Яаха аргагүй гологдоhон малнаа өэшөөр томо малые баhа жэлтэй болоодүй залу[illegible] лые райзогой зүбшөөлт[illegible] алаха ба худалдаха ябада[illegible] рижэ дайнай үедэ колхоз[illegible] тогтооhон гуримые гүйсэ[illegible] ябадалые шангаар хянаха [illegible] облисполком, крайиспэлко[illegible] республиканудай совнар[illegible] дые, ВКП(б)-гэй обком, к[illegible] ба союзна республикан[illegible] компартинуудай ЦК-нуудые [illegible]галха.

[illegible]сть, хизаар ба ре[illegible] [illegible]ар хубаарилжа [illegible] онд[illegible] колхозуудта дунда ж[illegible] гөөр нэгэ фуражна үнеэнh[illegible] hааха түсэб ба эбэртэ том[illegible] бэлшээхэ болон үбhөөр тэ[illegible] түсэб баталха.

1945 оной III ба IV [illegible]талнуудта гүрэндэ тушаа[illegible] ёhотой малые 1945 оной[illegible] ниин 1 хүртэр колхозуудаа[illegible] лэжэ абаха ба энэ малые [illegible] hайн бэлшээриин газари[illegible] бэлшээжэ таргалуулха ябад[illegible] эмхидхэхэ гэжэ СССР-эй [illegible] комзем, облисполком, крайи[illegible] ком, республиканудай со[illegible] комуудые, ВКП(б)-гэй [illegible] крайком, союзна республика[illegible] лай компартинуудай ЦК-ну[illegible] уялгалха.

7. Бэлшээриин үедэ малы[illegible] гоон тэжээлээр хангахын [illegible] гоор ба малай ашаг үг[illegible] дээшэлүүлхын зорилгоор—[illegible] өдеэлүүлхэ ба адуулха гэж[illegible] тэ жэлэй болон олон жэлэй[illegible] гоо, тэжээлэй бахчева куль[illegible] нуудые тариха болон мүн тэ[illegible] лые хабар силослэхэ ябад[illegible] эмхидхэжэ, бэлшээри дээрэ[illegible] гоон тэжээлэй дутагдаа h[illegible] малдаа силос эдюулхэ гэжэ [illegible] хозуудта hайшаан дурадхах[illegible]

8. Колхозуудай ба колхо[illegible] гуудай үнеэдые 600 мянган [illegible] гэй хэмжээтэйгээр гар а[illegible] хээлитэй болгохо 1945 оной[illegible] сэбые баталха.

Үүлтэртэ малай гүрэнэй [illegible] районно дансада бэшэгдэhэ[illegible] едэ дансануудта бэшэглэхэ [illegible] тэнүүдтэ таараха бухану[illegible] гар аргаар хээлитэй бо[illegible] пунктнууд дээрэ, үлэмжэ [illegible] дөөр хэрэглэхэ, мүн баhа [illegible] үүлтэртэ бухануудаар ду[illegible] районуудта хүтөө ажалай м[illegible] гар аргаар хээлитэй болгохо[illegible] далые үргэнөөр хэрэглэхэ [illegible] облисполком, крайисполком[illegible] республиканудай совнарко[illegible] дые уялгалха.

9. Хүдөө ажалай малые[illegible] аргаар хээлижэрүүлхэ инст[illegible] торнуудые райзо ба госплем[illegible] саднигуудай зоотехнигууд со[illegible] бэлэдхэн гаргаха болон гар[illegible] гаар хээлижэрүүлхэ пункт[illegible] хэндэ нэгэ хүн байха хара[illegible] гаар гар аргаар хээлижэрү[illegible] технигүүдые бэлэдхэхэ хар[illegible] 1945 оной апрелиин 25 хү[illegible] үйлдэхэ гэжэ облиспол[illegible] крайисполком ба республика[illegible] лай совнаркомуудые уялга[illegible] Хээлижэрүүлхэ мэргэжэ[illegible] инструкторнууд ба технигү[illegible] бэлэдхэхэ гаргашые нют[illegible] бюджет дээрэ ашаха.

(Үргэлжэлэлынь хожом гар[illegible]

Советскэ Информбюроhоо

Апрелиин 8-ай оперативна мэдээн

Мүнөөдэр манай сэрэгүүд КЕНИГСБЕРГ гэдэг [г]ород ба хэрэмдэ эрид добтолжо эхилбэ КЕНИГ-БЕРГДЭ баруун-хойноhоонь добтолhон 3-дахи [Б]ЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд нэгэ үдэр ай[м]абтар шанга байлдаануудта хэрэмэйнь пози[ци]нуудай гадаада хүрезе hэтэ сохёод, УЙДИТ-[Т]ЕН, ЛАВСКЕН, РАТСХОФ, АМАЛИЕНАУ, [Б]АЛЬФЕ гэдэг городской районуудые эзэлэн [а]баба. Тус городто урда талаhаань добтолhон [т]э фронтын сэрэгүүд ШЕНФЛИС, ШПАИХЕРС-[Д]ОРФ, ПАНАРТ, НАССЕР, ГАРТЕН, КОНТИ-[Е]Н гэдэг городской районуудые ГЛАВНА ВОК-[ЗА]Л, КЕНИГСБЕРГСКЭ ПОРТЫЕ эзэлэн абаад, [П]РЕГЕЛЬ гэдэг мүрэниие гаталжа КОССЕ гэдэг [го]родской районие эзэлхэ зуураа тэндэ КЕНИГ-БЕРГДЭ баруун-хойноhоонь добтолhон сэрэ[г]үүдтэй ниилэhэн байгаа. Тэрээгээрээ тус [ф]ронтын сэрэгүүд КЕНИГСБЕРГЫН город ба [х]эрэмые хамгаалжа байhан дайсанай горьтойхон [ба]лэг сэрэгүүдые хүреэлжэ дүүргэhэн байна. [Нэ]гэ үдэрэй байлдаанда тус фронтын сэрэгүүд [?].000 гаран немецкэ солдат болон офицерые [пл]ендэ абаба.

БРЕСЛАУГАЙ эршэндэ дайсанай хүреэлэгдэhэн [бү]лэгые үты хэхэ байлдаан үргэлжэлээ.

БРАТИСЛАВАhАА зүүн хойгуур ба хойгуур [о]рохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтол[го]hо үргэлжэлүүлжэ Чехословакиин газар дээ[рэ] 60 гаран hуурин газарнуудые, тэрэнэй дун[да] ПРАВНО, ГАЙДЕЛ, ТУЖИНА, СЛАТИНА, [С]ТРЕБЬЕ, ДОЛНЫ, ВИХОН, МИЯЗА, КУНОВ, [К]ОВАЛЕВ, УНИН, ГБЕЛИ, БРОДСКЕ гэдэг томо [h]уурин газарнуудые эзэлэн абаа.

Энээнтэй нэгэ доро БРАТИСЛАВАhАА баруун-[х]ойгуур ба баруугаар МОРАВА, ДУНАЙ мүрэ[н]үүдые гаталан гараад, АНГЕРН, БАУМГАРТЕН, [М]АРХЕГГ, МАРХТКОР, ЭНГЕЛЬХАРТШТЕТТЕН, [Л]ЙМЕРСДОРФ, КОПФШТЕТТЕН, ПФРАМА, ЭКАРТЗАУ гэдэг hуурин газарнуудтай плацдарм эзэлжэ, эзэлhэн плацдармаа үрхэдхэхэ байлдаануудые хэбэ. Апрелиин 7-ой байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд дайсанай 2.300 гаран солдат болон офицернуудые плендэ абаhан байна.

ВЕНЫН эршэндэ 3-дахи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ ТУЛЬМН, НОЙ-ЛЕНГБАХ гэдэг городуудые, ЮДЕНАУ, ЗИГХАРТСКИРХЕН, РАППОЛЬТЕН-КИРХЕН, АЛЛАД гэдэг томо hуурин газарнуудые эзэлээд ВЕНА городой урда ба баруун хубинуудта амжалтатайгаар үйлсын байлдаануудые хэхэ зуураа арсенал, зүүн, урда ба баруун вокзалнуудые эзэлбэ. Энээнтэй нэгэ доро ВИНЕР НОЙШТАДТ гэдэг городhоо урдуур ба баруун-урдуур тус фронтын сэрэгүүд Австриин газар дээрэ 80 гаран hуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда КИРХБЕРГ, АСПАНГ, МЕНИХКИР-ХЕН, МЕНИХВАЛЬД, ФРИДБЕРГ, ПИННЭФЕЛЬД, ОБЕРВАРТ, ГРОФСПЕТЕРСДОРФ, МОШЕНДОРФ гэдэг томо hуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаhан байна. Апрелиин 7-ой байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд дайсанай 5.000 гаран солдат болон офицерые плендэ абажа, 8 самолёт, 32 танк ба самоходно ехэ буу, 107 полевой ехэ буу, 190 пулемёт, 300 гаран автомашина, 14 паровоз, 1.058 вагон буляан абаhан байна.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ шухала хубилалтанууд болоогүй.

Апрелиин 7-до бүхы фронтнууд дээрэ 60 немецкэ танк болон самоходно ехэ буу гэмтээгдэhэн ба үгы хэгдэhэн байна. Агаарта болоhон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 38 самолёт унагаагдаа, тэрэнhээ гадна КЕНИГСБЕРГ ба ПИЛЛАУГАЙ эршэ дахи аэродромууд дээрэ 50 самолёт үгы хэгдэбэ.

* * *

◆ 3-дахи Белорусска фронт[ы]н сэрэгүүд Кенигсберг гэдэг [гор]од ба хэрэмдэ үсэд шанга со[хи]лто хэжэ эхилбэ. Үсэд шанга [д]айлтын урда тээ манай артил[ле]ристнүүд дайсанай бүхэжүүл[эл]үүдтэ тон ехэ хүсэтэ буудал[га] хэбэ. 2—3 час соо болоhон [арт]иллериин бэлэдхэлэй hүүлээр [Сов]етскэ ябган сэрэгшэд атакада [ор]бо. Кенигсбергhээ баруугаар [Фр]иш Гаф тохой тулатар городые [х]үрүүлэн байгуулhан гадар [хам]гаалгын газарта үсэд шанга [бай]лдаанууд болоо. Шоссейгээр [...] хоорондо нэгэдэмэл 13 гол [ба] 3 туhалламжын портнуудhаа [...] гадар хамгаалгын газар бу[й]нэ. Порт бүхэндэ хэрэмэй [...] буу, полевой ехэ бүунуудай [бат]арей ба олон пулемёдууд тоо[но]ноhон. Портнуудай хоорон[д]о тумэрбетонно дотууд бари[гд]ан байна. Немецүүд халаа [бүх]эжүүлгэнүүдэйнгээ урда тээ [...]ла эсэргүү гүнзгы нүхэ [ма]лтажа, тэдэнээ уhаар дүүр[гэ]эн байгаа. Тус городой гарни[зон] галзуу шанга эсэргүүсэлтэ [үз]үүлнэ. Манай сэрэгүүд баруун[...]тэ ба урда талануудhаань [Кен]игсбергтэ сохилто хэбэ. Ха[туу] шанга байлдаануудай эсэстэ [ман]ай сэрэгүүд хэрэмэй позици[ну]дай гадаада зиниие hэ[тэ] сохижо, Кенигсбергын [...]-хэдэн городской райо[ну]дые эзэлбэ. 7 форт, олон [...]то дот эзэлэгдэhэн ба ябган [сэр]эгүүдэй казарманууд гэл сор[тир]овочно станци, главна вокзал, [...]вча товарна станци, машина [...]ээхэ завод, түмэрзамай мас[тер]скойнууд болон Кенигсбергын [...] дайсанhаа сэбэрлэгдэhэн [бай]на. Амжалтаяа хүгжөөжэ, [...] зүгhөө добтолжо ябаhан ма[най] сэрэгүүд болбол баруун хой[тын] талаhаа добтолго хэжэ байhан [сэр]эгүүдтэйгээ ниилэжэ, дайса[най] Кенигсбергскэ гарнизониие түмэр сахарагта хабшан абаба. Советскэ штурмовой бүлэгүүд үйлсэнүүдэй завал болон баррикадануудые амжалтатайгаар дабан гаража, бүхэжүүлэмэл байшангуудhаа немецүүдые хүбхо сохино. Байлдаанай болоhон газарнууд гитлеровецүүдэй үхэрнүүдээр дүүрэнхэй. Олон тоото трофейнууд буляагдан абтаба. Плендэ абтагшадай тоо саг үргэлжэ ургажа байна.

Манай авиаци болбол Кенигсберг городто сохилто хэжэ байhан газарай сэрэгүүдые эдибхитэйгээр дэмжэнэ. Советскэ лётчигууд дайсанай сэрэгүүдэй сугларhан газарта ба тэрэнэй бүхэжүүлгэнүүдтэ саг үргэлжэ сохилтонуудые хэнэ.

◆ Братислава городhоо зүүн-хойгуур манай сэрэгүүд Ваг мүрэн тээшэ дайсанай сэрэгүүдые хашана. Хадын харгынууд, таламайнууд болон хабшалнуудай түлөө байлдаанууд болоно. Советскэ частьнууд Правно гэдэг hуурин газар ба түмэрзамай станциhаа немецүүдые хүбхо сохибо. Самоходно ехэ буунуудаар хүсэжүүлэгдэhэн немецкэ ябган сэрэгүүд тус станциие буцаан абахые hэдээд, ямаршье амжалта түйлабагүй. Тус байлдаанда 200 немецүүд үгы хэгдэhэн ба 2 самоходно ехэ буу шатаагдаhан байна. Мүн тэрэшэлэн манай сэрэгүүд ондоо хэдэ-хэдэн hуурин газарнуудые эзэлбэ.

Братиславаhаа хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай ябган сэрэгүүд ба танкнуудай атакануудые сүү харюулжа, урагшаа дабшаба. Годониин городhоо 13 километртэ байhан Гбели гэдэг томо hуурин газар байлдаатайгаар эзэлэгдэбэ. Хубсаhатай ба элдэб сэрэгэй зөөритэй 275 вагон немецүүдhээ буляагдан абтаба.

◆ Венын эршэндэ 3-дахи Украинска фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлбэ. Советскэ частьнууд Венын урда захада немецүүдэй ехээр бүхэжүүлhэн хамгаалгын газарые hэтэ сохижо, хатуу шанга байлдаануудай эсэстэ тус городой зүүн ба баруун вокзалнуудые эзэлэн абаба. Манай ондоо частьнууд хэдэ-хэдэн городской кварталнуудые эрмэлзэлгэтэ сохилтоор дайсанhаа сэбэрлэжэ, городой баруун тээхи вокзалые эзэлбэ. Байдалаа hэргээн бодхоохые хүсэhэн немецүүдэй галзуу шанга атаканууд амжалта түйлангүйгөөр унаргэрбэ. Венэhээ баруугаар ябуулгаяа хэжэ байhан манай сэрэгүүд Дунайн урда эрьедэ Тульня городые эзэлэн абаба. Байлдаануудай ябаса дунда дайсан халаа аймхабтар ехэ гээлтэнүүдтэ эроно. Хүсэд бэшэ мэдээнэй ёhоор, нэгэ үдэр соо 6.000 гаран немецкэ солдат болон офицернүүд үгы хэгдэбэ.

Австриин арад зон Улаан Армиин боецүүдые баяр хаалантайгаар угтажа, немецко-фашистска дарлалтаhаа бидэнэрые сүлөөлэгшэд гэжэ hайшаанад. Арад зон болбол городууд соогуур Советскэ Союзай ба Австриин гүрэнэй тугуудые үлгэнэ. Вейхердорф гэдэг hуурин газарта 200 гаран студентнүүд болон залуушуул тугуудтайгаар гаража, Улаан Армиин боецүүдые угтаба. Тугууд дээрэнь ингэжэ бэшэгдэhэн байгаа гэбэл: «Улаан Армида алдар солo!», «Улаан Арми мандаха болтогой!». Эйзенштадт гэдэг городой арад зон немецүүдэй хэhэн эвакуациhаа арсаба. Тэндэхи арад зон болбол подвалнууд болон гэр доогуур малтагдаhан нүхэнүүд соо хэргэлэhэн байгаа. Тус городые советскэ частьнуудай эзэлэн абахада наhа гүйсэhэн хүнүүд ба багашуул подвалнууд сооhоо гаража ерээд, Улаан Армиин боецууд болон офицернүүдые тон ехэ баяр хаалантайгаар амаршалбад.

Москва, Кремль.

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Шэн габьяата Улаан Армингаа героическа илалтануудаар зоригжоhон би болбол немецко-фашистска бузар булайнуудые эсэлэн илаха сагые ойртуулхые хүсэжэ, инаг Улаан Армингаа буу зэбсэг бүтээлгэдэ 12.000 түхэриг өөрынгөө хөөсэлгэhөө гүрэнэй банкда оруулбаб.

Минии ашата туhын бишихан бэлэг болбол фашистска арьяатаниие эсэлэн hалгаата сагые ойротуулалсаг лэ.

Иосиф Виссарионович, манай Эхэ оронойнгоо зол жаргалай түлөө, элүүр мэндэ ба олон-олон жэлдэ ажаhуухые Танда хүсэнэб.

БМАССР-эй Зэдын аймагай Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхозой колхозник Даши-Жамса Жамбалович СОСОРОВ.

БМАССР, Петропавловка

Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхозой колхозник нүхэр СОСОРОВТО

Улаан Арми тухай танай анхаралай түлөө минии амар мэндэ ба Улаан Армиин баяр хаалан хүлеэн абыт

И. СТАЛИН.

Москва, Кремль.

Нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Дайсаниие өөрынь эшээн соо өсэлэн бутасохихо ба Берлин дээрэ илалтын туг баларуулха ябадалда Улаан Армидаа али бүхы аргаболомжоороо туhалхые эрмэлзэhэн БМАССР-эй Курумканай аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд болбол «Курумканай колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулгада сэбэр мүнгөөр 116.000 түхэриг, гүрэнэй урьhаламжын облигациар 50.000 түхэриг хамтадаа 166.000 түхэриг суглуулжа гүрэнэй банкда оруулба. Энээнhээ гадна, оборонын фондодо түсэбhөө гадуур 1.800 пүүд талха оруулбабди.

Манай хүндэтэ Эсэгэмнай вождь, героическа советскэ арадуудай зол жаргалай түлөө элүүр мэндэ ба олон-олон жэлдэ ажаhуухыетнай хүсэнэбди.

Курумканай аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ ДАМБАЕВ.
Парторганизациин секретарь РИНЧИНО.

БМАССР, Курумканай аймаг.

Свердловой нэрэмжэтэ колхоз.
Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ДАМБАЕВТА
Парторганизациин секретарь нүхэр РИНЧИНОДО

«Курумканай колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулгата мүнгөөр 116.000 түхэриг, гүрэнэй урьhаламжын облигациар 50.000 түхэриг суглуулhан ба ССР Союзай оборонын фондодо 1.800 пүүд талха оруулhан эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудта минии ахадуугай амар мэндэ ба Улаан Армиин баяр хаалан хүргыт.

И. СТАЛИН.

Москва, Кремль.

Нүхэр СТАЛИНДА

Манай Улаан Армиин түүхэтэ илалтануудаар зоригжоhон Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд болбол Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдhээ сүлөөлhөөр 25 жэл болохо ойе хүндэтэйгөөр угтахые бэлэдхэн, дайсаниие өөрынь нүхэн соо эсэлэн бутасохихо сагые ойртуулхые хүсэжэ, «Курумканай колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулгада мүнгөөр 70.000 түхэриг, гүрэнэй урьhаламжын облигациар 30.000 түхэриг өөhэдынгөө нөөсэлгэhөө суглуулаад гүрэнэй банкда оруулбабди. Энээнhээ гадна Оборонын фондодо 1.200 пүүд талха түсэбhөө гадуур оруулhан байнабди.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович, манай Советскэ Эхэ оронойнгоо арадуудай зол жаргалай түлөө элүүр мэндэ ба олон-олон жэлдэ ажаhуухыетнай хүсэнэбди.

Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Мүнхэ БУДАЕВ.
Парторганизациин секретарь Доржи ЦЫДЕНОВ.

Бурят-Монгол АССР.

Курумканай аймаг, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз
Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мүнхэ БУДАЕВТА
Парторганизациин секретарь нүхэр Доржи ЦЫДЕНОВТЭ

«Курумканай колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулгада мүнгөөр 70.000 түхэриг, гүрэнэй урьhаламжын облигациар 30.000 түхэриг суглуулhан ба ССР Союзай оборонын фондодо 1.200 пүүд талха оруулhан Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудта минии ахадуугай амар мэндэ ба Улаан Армиин баяр хаалан хүргыт.

И. СТАЛИН.

ХРОНИКО

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол нүхэр Б. В. Новиковые ба нүхэр С. К. Паранкиниие СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссариадай Коллегиин гэшүүд болгон томилбо.

И. В. Сталин госпожа К. Черчилльтэй уулзаба

Апрелиин 7-до СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин «Россидо туһалха фондын» Британска Комитедэй түрүүлэгшэ госпожа Клементина Черчилльтэй уулзаба.

Уулзалга болоходо СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов ба «Россидо туһалха фондын» Комитедэй секретарь госпожа М. Джонсон гэгшэд байлсаба.

Югославиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Маршал И. Броз-Тито ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр господин И. Шубашич гэгшэдэй хүндэлэлдэ Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовойдо завтрак болобо

Апрелиин 7-до Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов болбол Югославиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Маршал И. Броз-Тито ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр И. Шубашич гэгшэдэй хүндэлэлдэ завтрак үгэбэ.

Завтрагта Маршал И. Броз-Тито, Гадаада Хэрэгүүдэй Министр господин И. Шубашич, Черногориин хэрэгүүдэй Министр генерал-лейтенант М. Джилас, Худалдаа-наймаа ба Хангалгын Министр господин Н. Петрович, Хадын ажаүйлэдбэриин Министр господин Б. Андреев, СССР-тэхи Югославиин Элшэн Сайд господин С. Симич, СССР-тэхи Югославска Сэрэгэй Миссиин Начальник генерал-лейтенант Р. Приморац, Маршал Титое үдэшөгшэд болон Москвадахи Югославиин посольствын харюусалгата сотрудникууд байлсаба.

Советскэ талаһаа А. И. Микоян, флодой адмирал Н. Г. Кузнецов, А. Я. Вышинский, В. Г. Деканозов, артиллериин Главна Маршал Н. Н. Воронов, Улаан Армиин Генеральна штабай Начальник А. И. Антонов, Югославидахи СССР-эй Элшэн Сайд И. В. Садчиков, авиациин Маршал Ф. Я. Фалалеев, А. Д. Крутиков, Г. М. Попов, генерал-полковник Ф. И. Голиков, СССР-эй НКИД-эй 4-дэхи европейскэ таһагые даагша А. А. Лаврищев, СССР-эй НКИД-эй протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, генерал-лейтенант А. С. Гундоров, Югославидахи Советскэ Сэрэгэй Миссиин Начальник генерал-майор А. Ф. Киселев, генерал-майор М. П. Кутузов, СССР-эй НКИД-эй харюусалгата сотрудникууд байлсабад.

Завтрак халаа халуун хани барисаатайгаар үнгэрбэ.

АВСТРИДАХИ БАЙДАЛ

Австри тухай Советскэ правительствын мэдүүлгэ

Немецко-фашистска сэрэгүүдые бута сохёод, Улаан Арми болбол тэдэнэрые мүрдэн Венгриин газар дээрэ гаража, Австриин столица болохо Веные хүреэлбэ.

Австрийска арад зон болбол Германида һууһан немецүүд шэнги бэшэ, харин немецүүдэй хэһэн эвакуацида эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ, өөрынгөө газар дээрэ үлөөд, гитлеровецүүдэй дарлалтаһаа Австрие сүлөөлэгшэ болохо Улаан Армиие баяртайгаар угтанад.

Советскэ Правительство болбол Австриин газарай нэгэ зарим хубиие эзэлэн абаха гү, али Австриин социальна байдалые хубилгаха зорилгогүй. Советскэ Правительство халаа Австриин бэеэ даанхай байха тухай союзнигуудай Московско декларациин бодолые барина. Тэрэ халаа түс Декларациие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ байна. Тэрэ халаа немецко-фашистска өэзэмдэгшэдэй гуримые усадхалгада ба Австрида демократическа гуримуудые болон эмхи зургаануудые һэргээн бодхоолгодо туһалха байна.

Улаан Армиин Верховно Главнокомандовани халаа энэ хэрэгтэ өөрынгөө туһаламжа австрийска арад зондо үзүүлхэ тухай советскэ сэрэгүүдтэ захиралта үгэнхэй.

Венын арад зондо Маршал Толбухинай хандалга

Вена городто һуугшад!

Улаан Арми немецко-фашистска сэрэгүүдые бута сохиһоор Венэдэ хүрэжэ ерэбэ.

Австриин газарые эзэлэн абаха зорилготойгоор бэшэ, харин немецкэ эзэмдэлгэһээ Австриие сүлөөлхэ ба немецко-фашистска сэрэгүүдые бута сохихо зорилготойгоор Улаан Арми Австриин хилые гаталан гараба.

Улаан Арми халаа Австриин бэеэ даанхай байха тухай союзнигуудай Московско Декларациин бодолые барижа, 1938 он хүртэр Австрида байһан, тайлбарилан хэлэхэдэ, немецүүдэй Австрида ерэмэрэн орохоһоо урда тээ байһан гуримуудые һэргээн бодхоолгодо туһалха байна.

Улаан Арми болбол Австриин арад зонтой бэшэ, харин немецкэ эзэндэгшэдтэй дайлалдана, Австриин арад зон халаа өөрынгөө амгалан тайбан ажал ямаршье гүй хэжэ байхадань болохо. Улаан Арми национал-социалистическэ партиин членүүдые үгы хэнэ гэһэн гитлеровецүүдэй тараадаг абяанууд худал хуурмаг юумэ гээшэ. Национал-социалистнуудай парти тараагдаха, тиибэшье, хэрбээ национал-социалистическэ партиин рядовой членүүд советскэ сэрэгүүдтэ һайн байгаа халаа дайрагдахагүй.

Австриин столица болохо Венын немецүүдһээ сүлөөлэгдэхэ саг ойртоо, теэд, немецко-фашистска сэрэгүүд Будапештдэ адляар Веные байлдаанай газар болгохо хүсэлэнтэй. Тэрэ хүсэл халаа Будапештдэ ба тэрэнэй арад зондо ушаруулһан шэнги тиимэ һүйлхэлнүүд ба дайнай аюулнууд Вена ба тэрэнэй арад зондо тудахаа байна.

Австриин столициие, тэрэнэй культурын ба искусствын түүхэтэ памятнигуудые аршалхын түлөө иигэжэ дуудаханаб:

1. Веные хайралһан бухы арад зон болбол городһоо зайлан ошохогүй, юуб гэхэдэ таанар немецүүдһээ Венын сэбэрлэгдэхэтэй сасуу дайнай аюулнуудһаа һуллагдахат, харин тиихэдэ зайлажа ошогшодые немецүүд үхэлрүү тууха.

2. Веные минируулха, тэрэнэй хүүргэнүүдые тэһэлхэ ба гэрнүүдые бухэжүүлгэ болгохо арга немецүүдтэ бү олгогты.

3. Венье гитлеровецүүдэй һандаргахаһаань хамгаалхын түлөө немецүүдтэ эсэргүү тэмсэл эмхилхэхэ.

4. Бухы венецүүд Венэһээ ажаүйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүд, эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые немецүүдэй зөөжэ абаашалгада элибхитэйгээр һаад хэжэ, Венын арад зониие тонохо аргаа бү олгогты.

Венын граждануд!

Австриин столица болохо Веные сүлөөлхэдэ Улаан Армида туһалагты, немецко-фашистска дарлалтаһаа Австриие сүлөөлхэ хэрэгтэ өөрынгөө хуби оруулагты!

3-дахи Украинска фронтые командалагша Советскэ Союзай Маршал ТОЛБУХИН.

1945 оной апрелиин 6.

За одской техникум

Каменка Уральскада турбинно [illegible] дэргэдэ металлургическа техникум эмхилэгдэбэ. Үйлэдбэриин хүдэлмэриһөө таһалдагүйгөөр энэ техникумдэ 90 хүдэлмэришэд ба албахаагшад һурана. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд багшална. Техникум халаа металлай хүйтэн өдлэлгын, хайлуулалгын ба энергетическэ таһагуудтай юм.

МТС-үүдээр ТРАКТОР ЗАҺАБАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной апрелиин 5

МТС-үүд	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Иволгын	103,7
Суулгын	102,5
Гашейн	101,4
Хонхолойн	101,3
Ехэ-Кударын	100,0
Хэжэнгын	100,0
Чесанын	100,0
Саянтын	100,0
Бага-Куналейн	100,0
Тимлюйскэ	100,0
Итанцын	100,0
Баргажанай	97,5
Кыренскэ	97,2
Удын	96,4
Горейскэ	95,4
Хориин	95,0
[illegible]елендумын	93,7
Үшөөтэйн	93,1
Куйтунска	92,5
Түнхэнэй	92,5
З. каменай	92,3
Бичурын	91,8
Сагаан-Усанай	91,3
Эгэтын	89,3
Сэлэнгын	88,3
Кяхтын	87,8
Ново-Брянска	85,7
Кабанскын	80,0
Курбын	77,9
Ехэ-Куналейн	76,6
Окино-Ключевсэ	75,0
Тарбагатайн	71,4
Жаримскэ	67,6
Хамта:	92,8

Тарилгын урда тээхи [газарай] элдүүрилгэ

СЭЛЭНГЭ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Те[лефоноор абтаба]). Хабарай урин [...]лаан игаабари үдэрнүүдэй бо[...]соор аймагай олохон колхо[з] тарилгын урда тээхи газарай [эл]дүүрилгэ эхилбэ. Тамчын сом[он] Молотовой нэрэмжэтэ колх[озой] членүүд полидоо эмхитэй [...] гаража, түрүүшын 45 ге[ктар] борнойлоо. Энэ колхозой член[...] полевой стан болон тари[...] бэлэдхэлэйнгэ бусад хүдэлм[эрил]нүүдые хаһа болзор соонь д[...] гэһэн байна. Полевой стан[ай] дэргэдэ тарилгые түргэн дүүр[...] ябадал урялһан лозунги[...] дайшалхы хуудаһанай түрүү[шын] номер бии.

Сод. ШАРАПО[В]

БИЧУРА

БИЧУРА. (Телефоноор аб[таба]). Үдэр ерэхэ бүри газараа [...] бэрилэн элдүүрилжэ эхи[лһэн] колхозуудай тоо элөөрнө. Ай[маг] соогоо түрүүлэн эргын борно[й] түүбэрилэн эхилһэн «Кра[сная] заря» колхозой тарянжа[н] бригадын гурбадахи, дүрбэд[эхи] болон табадахи звенонууд [...] шахуу гектар газар элдүүр[...]. «Октябрьска революци» [колхо]зой поли дээрэ гарһан дү[...] борнойшод гэлэнхэй газараа [...] бэрилэн элдүүрилгэ эршэмтэй[гээр] ябуулна.

Ц. НИМАЕВ

Гектар бүхэнһөө 12-15 центне[р] таряа абахын түлөө

Би гурбадахи жэлээ тарялан ажалай 2-дохи бригадада звеньеводоор хүдэлмэрилжэ байнаб. Энэ үе соо нилээдгүй баян дүршэлтэй болооб. Энэ дүй дүршэл хүнгэнөөр олгдоо гэхын аргагүй. Минии хүдэлмэридэ колхозой түрүү дүй дүршэлтэй үбгэд нилээдгүй ехэ туһаламжа үзүүлээ һэн. Колхозоймнай шанарые шалгагша Иван Данжуров өөрынгөө түрүү дүй дүршэлые минии хүтэлбэрилдэг звеногойхидто үгэхэ тушаа ехэхэн анхарал оролдолгоёо гаргаһаниинь тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

1943 ондо үндэр баян ургаса түйлаһанаймни түлөө ССР Союзай Газартаряалангай Наркомат Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байгаа. Энээндэ урмашажа би өөрынгөө бухы хүсые нёдондо үндэр баян илалтын ургаса түйлахын түлөө табиһан бэлэйб. Теэд, энэ тэмсэлни дэмы хоосоогүй һэн. Колхозой правлениэр даалгатлаһан 25 гектар шэнииеэһээ дунда жэшээгээр гектар бухэнэй 12 центнер ургаса абаһан байгаабди. Мүн 20 гектар обёсһоо 9,7 центнер ургаса түйлажа, бухы аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ манай звеногойхид алтар суута гараһан юм.

Иимэ жэшээтэ байдалые битэнэр имагта өөһэдынгөө оролдосотой ажалаар түйлаһан байнабди. Түбхын түрүүндэ, звеногойнгоо член бухэниие даалгабаритаа ажалдаа тон харюусалгатайгаар, эзэн боложо оролдодог болгохоор хүмүүжүүлхэ зуураа тэдэнэй хэһэн ажал хүдэлмэриинь хэмжээ болон шанарые тэрэ үдэртэнь нарин нягтаар шалгажа, үнэлэн сэгнэлтэ үгэһэн байнаб. Тии[мэһээ] хүн болгон даалгабарига [...] хүдэлмэрэ һайнаар дүүргэхэ[...]жэ оролдодог болоһон байна.

Мүнөө манай звенодо тэри[лгын] участок, унаа морид, үрһэ[н] рэнгэ болон бусад зэр зэмсэг колхозой правлениэр бүрим[...] таһалагдажа үгтөө. Тиимэһээ [...]дэнэр тарилгынгаа участок [...] үбэл хабарай үедэ хэгдэхэ [...] техническэ хэмжээ ябуулга[...]дые агрономой заабариин [ёһоор] бэелүүлжэ байнабди. Манай [кол]хоздо уһанай газар байха[гүй]. Тиимэ хадань саһа тогтоо[хо] зүбөөр эмхидхэхэ үгаа шу[ха] байна. Тиин даалгаглажа үгт[өөһэн] участок дээрээ үнгэрэгшэ үб[элэй] үедэ саһа тогтоолгые хэх[...]гална, тарилгын урда тээхи [га]зарай элдүүрилгые зүбөөр эм[хидхэ]хэ бухы хэмжээнүүдые б[элэд]хэжэ байнабди. Тэрээнһээ га[дна] хабарай һайрамай уһые с[...] хэрэглэхэ тушаа хамаг бухы [...] харал оролдолгоёо табиха ёһо[той] бди.

Ажалай үнэр бүтээсые тү[йла]жа сэрэгэй дүрбэлэхи хабарай [та]рилгые хаһа саг соонь үнгэ[рөө]жэ, гектар бухэнһөө 12—[15] центнерһээ доошо бэшэ ур[гаса] абажа алдарта Улаан Арми[ин] амжалтата добтолгонуудта ту[һал]ха байхабди гэжэ звеногойн бухы членүүдэй үмэнһөө [...] дүүлнэб.

Д. СИДИЛУЕВА, 3-дын [...]магай «Социализм» колх[озой] звеньевод.

Харюусалгата редак[тор] **Ц. Г. ГАЛСАНОВ.**

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23 АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ: секретаря—3-23. отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв:); об'явлений—2-62 (2 зв.).

Н—00320. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.